

Angela Davis: “We wonnen kleine revoluties”

Posted on 2 October, 2014 by tikara

Hasna Ankal

Op 20 september was Angela Davis een van de gastsprekers op Manifiesta in Bredene. Haar aanwezigheid herinnerde het publiek aan haar geschiedenis als lid van de Black Panther Partij en de Amerikaanse Communistische Partij, maar ook aan haar aanhouding die gebaseerd was op valse en racistische beschuldigingen. In Bredene bracht Davis de politierepressie in Ferguson in verband met de onderdrukking in Palestina en in andere delen van de wereld.

De nu zeventigjarige Angela Davis werd in augustus 1970 wereldwijd bekend toen ze na beschuldigingen van moord, ontvoering en samenzwering vluchtte voor de FBI die haar op de lijst van tien meest gezochte terroristen had geplaatst. De vervolging kwam er nadat Jonathan Jackson, een jongeman die Davis kende, met een op haar naam geregistreerd geweer een rechtszaal was binnengegaan en enkele zwarte gevangenen probeerde te laten ontsnappen. Die poging tot ontsnapping eindigde met de dood van onder andere Jonathan Jackson zelf en een rechter.

Communisme

In die periode streed Davis voor de vrijlating van de Soledad-broeders. Tot hen behoorde George Jackson, de broer van Jonathan. Ook moest Davis vechten voor haar job als professor bij de Filosofische Faculteit van de staatsuniversiteit van Los Angeles. Het was de latere president Ronald Reagan die toen als gouverneur van Californië publiekelijk stelde dat Davis geen les mocht geven, omdat ze een communist was.

Later zei hij dat dat niets te maken had met haar politieke overtuigingen, maar met haar taalgebruik tijdens haar speeches die voor een lesgever ongepast zou zijn. Voor Davis was dit een van de zoveelste pogingen van het witte establishment om zwarte vrouwen en communisten te demoniseren.

Toen ze na een paar maanden gearresteerd werd, waren er in de VS verschillende comités die het voor haar opnamen. Deze comités waren voornamelijk georganiseerd door leden van de Che-Lumumba club (de zwarte club binnen de Amerikaanse Communistische Partij), de Black Panther Partij en de zwarte Studentenvereniging. Davis was zelf lid of lid geweest van deze verschillende groepen van de zwarte bevrijdingsbeweging. Deze beweging kreeg de steun van organisaties uit andere minderheidsgroepen in de VS, zoals die van de Chicano's.

Zwarte bevrijdingsbeweging

Voor haar deelname aan deze organisaties van de zwarte bevrijdingsbeweging werd Davies gedreven door wat ze in haar jeugd had gezien als de vernietigende en mensonterende effecten van armoede en racisme. Ze zag hoe haar vader in de jaren '40 en '50 genoodzaakt was om een wapen in huis te houden en met andere zwarte mannen in hun buurt in Birmingham in de staat Alabama te patrouilleren als bescherming tegen de aanvallen van een blank politiekorps.

Voor en tijdens haar gevangenschap werd duidelijk dat Davis haar strijd tegen racisme gekoppeld zag aan een feministische strijd, een strijd tegen het imperialisme van de VS en de oorlog in Vietnam en tegen wat zij het “militair-industrieel-complex” noemt. Een reis naar Cuba overtuigde haar destijds dat racisme enkel volledig kan verdwijnen in een socialistische maatschappij.

Overvol

In 2014 is Angela Davis nog dezelfde energieke en strijdlustige vrouw die ze was toen ze als 28-jarige na een uitputtend gevecht onschuldig bevonden werd op alle aanklachten tegen haar. Na een carrière als professor in Etnische Studies aan de universiteit van San Francisco en bij het departement voor Feministische Studies bij de universiteit van Californië in Santa Cruz, blijft Davis zich verzetten tegen de onderdrukkende gevolgen van het kapitalisme. Dat werd duidelijk tijdens al haar tussenkomsten in Bredene.

Ze gaf ook een persconferentie waar de Belgische pers uitblonk door afwezigheid. Daaruit viel op te maken dat de pers ofwel niet op de hoogte was van de aanwezigheid van Angela Davis, ofwel die aanwezigheid niet vermeldenswaardig vond. Later die dag bleek hoe fel zij zich vergist hadden. De bijna duizend mensen die stonden aan te schuiven voor haar spreekbeurt – en van wie de helft het overvolle auditorium niet

binnen kon – wilden wel weten wat Davis tegenwoordig te zeggen heeft over racisme in de VS en over het buitenlands beleid van president Obama.

Ferguson

Davis kreeg heel wat vragen over het repressieve politie-optreden in Ferguson. Telkens herinnerde ze ons er dan aan dat het niet enkel om de moord op één zwarte man gaat. “Dit gaat niet enkel om Michael Brown. Er zijn meerdere gevallen die niet zo’n bekendheid krijgen. Dit gebeurt al sinds de slavernij. We moeten duidelijk maken dat deze moord geen uitzonderlijk geval was.”

Omdat bij Ferguson het politie-optreden er opvallend militair uitzag, linkt Davis dit staatsgeweld ook aan het militair optreden van de VS in het buitenland en aan die van een bondgenoot van de VS. “[Wat Israël doet is verbonden met de militarisering in de VS.](#)”

Palestina

Dat Davis Israël en de onderdrukking van de Palestijnen vermeldt, is niet toevallig. Van in haar studentenjaren was ze gekant tegen de politiek van Israël en de VS in het Midden-Oosten. Vandaag steunt ze ook volledig de Palestijnse Boycott-Divestment-Sanctions (BDS) beweging. “Ik ben hoopvol want er zijn vandaag minder mensen die bang zijn om naar buiten te treden en te zeggen dat ze zich identificeren met de Palestijnen.”

Ze hoopt dat meerdere mensen consequent zijn. Dus dat zowel in de VS als in Europa diegenen die zich uitspraken tegen apartheid zich nu ook uitspreken tegen wat Davis een anti-moslimracisme noemt en tegen de bezetting van Palestina.

Besparingen en privatisering

Ook ons land blijft niet onvermeld in haar analyse van de onderdrukkingsmechanismen wereldwijd. Tijdens de persconferentie waarschuwde Davis om in België en andere landen extra waakzaam te zijn in tijden van besparingen. “Er kunnen lessen getrokken worden uit de evolutie in de VS waarbij besparingen gepaard gingen met de privatisering en de uitbreiding van het gevangeniswezen. De opkomst van het gevangenis-industrieel-complex in de VS in de jaren ’80 ging hand in hand met besparingen in onderwijs, gezondheid en de sociale zekerheid. Dit zorgde voor werkloosheid en een toename van gevangenen;”

“Het gevangenisstelsel is er dan voor mensen van kleur en arme mensen die als werklozen geen rol meer hebben in de kapitalistische samenleving”, redeneerde Davis. “De winst wordt gemaakt door hen in een gevangenis te houden. Het racisme voedt deze ontwikkeling. Daarom heb je veel zwarte mensen, native Amerikanen en Latino’s in de cellen.”

Gerecupereerd

In haar antwoorden op vragen uit het publiek gaf Davis adviezen voor activisten die bezorgd zijn dat hun strijd door een kapitalistische staat of bedrijf wordt gerecupereerd. “Enerzijds is het goed als iets wordt overgenomen en gedeeld, maar zij zullen nooit onze problemen aanpakken zoals wij dat doen en zoals nodig is. Als zij radicaal lijken in een strijd is het onze taak om een analyse te maken die nog radicaler is.”

Bij een radicale analyse over racisme kunnen de huidige politieke gevangenen in de VS en daarbuiten niet vergeten worden. Davis verwees naar Assata Shakur, de zwarte Amerikaanse vrouw die in de jaren '80 naar Cuba vluchtte en sinds 2013 op de *most wanted-terrorists*-lijst van de FBI staat. Het publiek klonk duidelijk verontwaardigd toen ze ons ook herinnerde aan Ruchell Magee. Hij werd samen met Davis beschuldigd van moord, ontvoering en samenzwering en zit al 51 jaar achter de tralies.

Racisme, gender en geweld

Luisteraars in Bredene wilden weten of er in de strijd tegen racisme werkelijk iets veranderd is als situaties zoals in Ferguson nog steeds mogelijk zijn. In haar reactie hekelt Davis een beperkte en individualistische visie op de strijd tegen racisme: “We doen alsof Martin Luther King geboren werd, volwassen werd en een burgerrechtenbeweging startte.” Deze visie negeert volgens Davis het jarenlang harde werk van vele mensen die een invloedrijke beweging mogelijk maken. “In de jaren '60 was er al veel organisatie geweest achter de schermen voor er iets zichtbaar werd. En dan mogen we ook het werk sinds de jaren '20 niet vergeten.”

Daarnaast wil Davis dat we naar aanleiding Ferguson stilstaan bij wat wij verstaan onder geweld en hoe wij strijden tegen onderdrukking en geweld. Te vaak gaat het volgens haar enkel om zichtbaar geweld van de staat. “Diegenen die het meest getroffen worden door geweld wereldwijd zijn vrouwen. Soms doen we alsof staatsgeweld en intiem of huiselijk geweld twee heel verschillende fenomenen zijn. De beste reactie op

de moord van Michael Brown is ons inzetten om de band tussen de verschillende vormen van geweld te proberen begrijpen.”

Kleine revoluties

Bij een vraag over de nood aan feminisme benadrukt Davis daarom onmiddellijk dat ook mannen het feminisme nodig hebben. “We moeten ons afvragen wie mannen leert dat het oké is om vrouwen te slaan. Dat is niet natuurlijk. Deze mannen leven in een staat die aanleert dat geweld gebruiken oké is.” Daarmee bedoelt ze geweld tegen zwarte mannen in de VS en geweld in het buitenland. “Het is volgens deze staat oké dat we mensen doden in Afghanistan of in Gaza.”

Uit haar ervaring weet Davis dat het bij de ontwikkeling van een antiracisme- en bevrijdingsbeweging hoort om de verbanden tussen verschillende vormen van geweld te leren zien. “Toen ik pas bij de zwarte bevrijdingsbeweging zat, spraken we nog niet over gender. We gingen als vrouwen de straat op met slogans als: *free black men*. Maar dit is wat we constant doen: we kijken om naar wat we deden en we herzien dingen. Dit betekent niet dat er sinds toen niets is veranderd in de strijd tegen racisme. We wonnen kleine revoluties.”

Hasna Ankal

Artikel eerder gepubliceerd op [DeWereldMorgen](#) en overgenomen met toestemming van [Hasna Ankal](#).